

DIGITÁLIS GENERÁCIÓ, HAGYOMÁNYOS ÉRTÉKEK. A KÉZDIVÁSÁRHELYI FIATALOK CSALÁDALAPÍTÁSI ATTITÚDJEI ÉS ONLINE VILÁGKÉPE

DIGITAL GENERATION, TRADITIONAL VALUES: FAMILY FORMATION ATTITUDES AND ONLINE WORLDVIEW OF YOUTH IN TÂRGU SECUIESC

SZÖLLŐSI TAMÁS

Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Gyergyószentmiklós
tamas.szollosi@ubbcluj.ro

DOI: <https://doi.org/10.59357/ProSciRural.2024.2.04>.

Összefoglalás

A tanulmány a kézdivásárhelyi fiatalok digitális életmódját és értékrendjét vizsgálja, a 2020-as és 2025-ös adatfelvételek összevetésével. Az eredmények szerint a fiatalok univerzális digitális eszközhasználata nem vezetett értékvesztéshez: a család, a közösség és a kapcsolatok továbbra is központi szerepet töltenek be. A kutatás a „digitális tradicionalizmus” jelenségét azonosítja, ahol a modern technológia a hagyományos életcélok új kifejezési tere.

Kulcsszavak: digitális tradicionalizmus; ifjúsági értékrend; közösségi média; család és modernitás; globalizáció

Bevezető

A digitális technológia térnyerése alapvetően alakítja át a fiatal generációk életmódját, kapcsolatait és értékrendjét. A globalizált médiakörnyezetben felnövő fiatalok mindennapjainak természetes része az online kommunikáció, ugyanakkor számos kutatás rámutat arra, hogy ez a folyamat nem feltétlenül jár együtt a hagyományos értékek gyengülésével. A kézdivásárhelyi fiatalok vizsgálata különösen alkalmas e kérdés megértésére, hiszen e közösség egyszerre él a modern digitális eszközök világában, és őrzi a lokális, család- és közösségközpontú hagyományokat.

A tanulmány célja annak feltárása, hogyan illeszkedik össze a digitális életmód és a tradicionális értékrend, és miként jelenik meg az úgynevezett „digitális tradicionalizmus” – az a jelenség, amikor a modern technológia a hagyományos életcélok kifejezésének új médiumává válik. A kutatás a 2020-as és 2025-ös adatfelvételek összevetésével elemzi a kézdivásárhelyi fiatalok életmódmintáit, családi attitűdjeit és online viselkedését, valamint azt, hogyan formálja a digitális tér a közösségi identitást és a társadalmi kapcsolódásokat.

Szakirodalmi háttér

A tanulmány első szakaszában szisztematikus irodalomelemzést végeztünk, amely a digitális életmód, az ifjúsági értékrend és a családalapítás témaköreit ölelte fel. A forráskeresés több nemzetközi és regionális adatbázisban zajlott (Scopus, Wiley Online Library, JSTOR, ResearchGate), valamint magyar és román nyelvű folyóiratokban, köztük az Erdélyi Társadalom, Korunk és Regio kiadványaiban.

A keresés során a következő kulcsszavakat használtuk: „digital youth”, „networked society”, „social media and relationships”, „family values”, „digital traditionalism”, „youth culture in Romania”. A beválasztási kritériumok az alábbiak voltak: (1) 2010 után megjelent empirikus vagy elméleti tanulmány, (2) ifjúságkutatási, pszichológiai vagy szociológiai relevancia, valamint (3) angol, magyar vagy román nyelvű publikáció. A válogatás eredményeként 38 releváns forrást azonosítottunk, melyek közül 22-t építettünk be a tanulmány elméleti keretébe (pl. Castells, 2010; Boyd, 2014; Turkle, 2011; Valkenburg & Peter, 2011; Fotea, 2022).

Az irodalomelemzés célja nem pusztán a korábbi kutatások áttekintése volt, hanem azok összekapcsolása a „digitális tradicionalizmus” elméleti modelljével – vagyis annak feltárása, miként élhetnek együtt a modern technológiai minták és a tradicionális társadalmi értékek a fiatal generációk életvilágában. Az elemzés kvalitatív, tematikus megközelítést alkalmazott (Braun & Clarke, 2006), amelynek során a forrásokat négy fő kategóriába rendeztük: (1) digitális társadalom és identitás, (2) kapcsolati és párkapcsolati minták, (3) család és értékrend, valamint (4) a modernitás és tradicionalizmus viszonya. E megközelítés lehetővé tette, hogy a szociológiai, pszichológiai és médiatudományi eredményeket egységes, összehangolt elméleti keretben értelmezzük.

A digitális társadalom és a „networked youth” jelenség

A digitális technológiák és a közösségi média az elmúlt másfél évtizedben alapjaiban alakították át a fiatalok szociális kapcsolatait, információszerzési szokásait és identitásépítését. Castells (2010) „hálózati társadalom” elmélete szerint a modern társadalmi élet kulcsa a kapcsolati hálók szerveződése, amelyben az egyének kommunikációs és információs pozíciója meghatározza a társadalmi részvételt. Danah Boyd (2014) ezt továbbgondolva „networked youth”-nak nevezi a mai fiatalokat: olyan generációnak, amely nem egyszerűen használja, hanem életterévé alakítja a digitális platformokat.

A digitális tér a szociális interakciók, az önkifejezés és a társadalmi elismerés eszköze lett. Az online jelenlét státuszjelzőként működik (Nesi et al., 2018), a közösségi média-profil pedig a társadalmi identitás egyik legfontosabb formája (Boyd, 2014). Livingstone és Helsper (2007) hangsúlyozzák, hogy a fiatalok online viselkedése nem választható el az offline társas kontextustól: a stabil családi, baráti és közösségi háttér pozitívan befolyásolja az online interakciók minőségét.

A pszichológiai kutatások ezt a jelenséget a „digitális szocializáció” fogalmával írják le, amely szerint a fiatalok érzelmi és kognitív fejlődését az online tér is formálja (Uhls et al., 2017). A közösségi médiahasználat serdülő- és fiatal felnőttkorban az önértékelés, a társas összehasonlítás és a kapcsolati elégedettség kulcstényezője lett (Valkenburg & Peter, 2011; Twenge et al., 2019).

A digitális tér a fiatalok számára az ismerkedés, a párkapcsolati kommunikáció és az érzelmi önkifejezés egyik legfontosabb platformjává vált (Pew Research Center, 2015). A kutatások három fő dinamikát azonosítottak:

1. Tér és idő kiterjesztése. A kapcsolatok fenntarthatók akkor is, ha a partnerek fizikailag távol vannak egymástól. A napi üzenetváltás, story-reakciók és online „jelzések” az intimitás új formái (Boyd, 2014).
2. Identitás és párválasztás. Az online profil és a vizuális önreprezentáció a párválasztási döntések fontos tényezője (Ward, 2017).
3. Online–offline kölcsönhatás. Az online kommunikáció hatással van az offline kapcsolati elégedettségre és konfliktusokra is. Az intenzív közösségi médiahasználat növelheti a féltékenységet, a kontrolligényt és a kapcsolati stresszt (Muisse et al., 2009).

Egy longitudinális vizsgálat (Coyne et al., 2020) kimutatta, hogy a napi két órát meghaladó közösségi média-használat gyengítheti a szülő-gyermek kapcsolatok minőségét, ugyanakkor más tanulmányok (Jiang & Hancock, 2013) szerint az online kommunikáció pótló funkciót is betölthet: a fizikai távollétből adódó hiányokat képes kompenzálni az állandó kapcsolattartás révén.

Pszichológiai szempontból a digitális életmód ambivalens hatású: elősegítheti az intimitást és a társas támogatást, de túlhasználat esetén függőséghez, szorongáshoz vagy kapcsolati bizonytalansághoz vezethet (Przybylski & Weinstein, 2017; Turkle, 2011).

A fiatalok családdhoz, házassághoz és gyermekvállaláshoz való viszonyának vizsgálata az ifjúságkutatások egyik legfontosabb dimenziója. A Magyar Ifjúság 2020 (Bauer & Szabó, 2020) és az Erdélyi Ifjúság 2020 (Kiss & Barna, 2022) vizsgálatok kimutatták, hogy a család a magyar és erdélyi fiatalok körében továbbra is az elsődleges érték, megelőzve a karriert vagy az anyagi biztonságot.

A modernizáció és urbanizáció ugyanakkor átalakította a családról való gondolkodást. Fotea (2022) szerint a romániai fiatalok későbbre tolják a házasság és gyermekvállalás idejét, de a család ideálja továbbra is normatív cél marad. Inglehart és Norris (2016) a „kulturális reakció” fogalmával írják le azt a jelenséget, hogy a globalizáció és technológiai modernizáció hatására a fiatal generációk egy része tudatosan fordul vissza a stabil, hagyományos értékek felé, mint biztonsági alap.

A digitális kultúra e folyamatban paradox módon nem gyengíti, hanem közvetíti a hagyományos értékeket: a fiatalok a családi események, vallási ünnepek és lokális közösségi élmények digitális dokumentálásával újraalkotják a hagyományt (Bodó, 2020). Ez a „digitális tradicionalizmus” egyfajta hibrid modernitás, amelyben a technológia a kulturális kontinuitás eszköze (Suyanto & Saptyasari, 2022).

A „modern eszközök – tradicionális célok” paradoxon

A digitális kultúra és a tradicionális értékrend közötti látszólagos ellentmondás az egyik legérdekesebb társadalompszichológiai jelenség. A fiatalok egyszerre globalizált és lokális identitásúak: ugyanazokat a platformokat használják, mint a nyugati kortársaik, mégis helyi értékvilágot és családközpontúságot jelenítenek meg online (Horváth, 2018).

A „modern eszközök – tradicionális célok” paradoxon (Bodó, 2020) arra utal, hogy a digitalizáció nem értékvesztéshez, hanem érték-újraértelmezéshez vezethet. Az online kommunikáció lehetőséget ad a hagyományos kötődések (család, közösség, vallás, lokális identitás) újraformálására. A közösségi média tehát nemcsak egyéni, hanem kollektív önreprezentációs tér is.

A pszichológiai kutatások (Turkle, 2011; Przybylski & Weinstein, 2017) ugyanakkor figyelmeztetnek a felszínes kapcsolatok, a „digitális magány” és a túlzott online jelenlét kockázataira. A digitális tér tehát ambivalens közeg: egyszerre kínál közösséget és elszigeteltséget, támogatást és elidegenedést.

Kutatási cél és hipotézisek

A kutatás célja annak feltárása, hogy a fiatal generációk életében miként kapcsolódik össze a digitális életmód és a tradicionális értékrend, különösen a párkapcsolatok, a családalapítás és a közösségi identitás terén. A cél, hogy megértsük, a digitális eszközök hogyan válnak a hagyományos társadalmi értékek kifejezésének és újrateremtésének eszközévé.

Hipotézisek

H1: A fiatalok digitális eszközhasználata univerzális, de társas és kulturális beágyazottsága miatt nem eredményez értékvesztést. Ez a hipotézis azt vizsgálja, hogy a digitális technológiákhoz való széleskörű hozzáférés – az okostelefonok, közösségi média, online tartalommegosztás – önmagában nem vezet-e el a fiatalok értékrendjének gyengüléséhez vagy elidegenedéshez. A feltételezés szerint a digitális eszközhasználat nem önálló értékrendi tényező, hanem a társas kapcsolatok, a kulturális közeg és a családi háttér közvetítésével fejti ki hatását. A cél, hogy feltárjuk: a digitalizáció milyen mértékben integrálódik a fiatalok hagyományos értékrendjébe.

H2: A közösségi médiahasználat és a családközpontú értékrend egymást erősítő tényezők, nem egymás ellentétei. A közösségi média, szemben a gyakran feltételezett individualizáló hatással, a családi és közösségi kapcsolatok megerősítésének is teret adhat. A digitális kommunikációban megjelenő családi tartalmak (pl. közös fotók, eseménymegosztások) a családi identitás kifejezésének és megerősítésének új formái lehetnek. A kutatás ennek a jelenségnek a mértékét és tartalmát kívánja feltérképezni,

különös tekintettel arra, hogy az online aktivitás miként kapcsolódik a családalapításhoz, házassághoz és gyermekvállaláshoz vallott nézetekhez.

H3: A digitális tér a kapcsolattartás, az önkifejezés és a közösségi részvétel fő eszköze, amely a hagyományos közösségi mintákat kiegészíti, nem helyettesíti. A feltételezés az, hogy a fiatalok online jelenléte nem alternatívája, hanem kiegészítője az offline társas kapcsolatoknak. A kutatás azt célozza, hogy feltárja, hogyan illeszkedik az online aktivitás (pl. közösségi média-használat, digitális kommunikáció) a mindennapi közösségi életbe, baráti és párkapcsolati kapcsolódásokba, és miként támogatja vagy módosítja azokat.

H4: A fiatalok körében kimutatható a „digitális tradicionalizmus”: a modern technológia a tradicionális életcélok megélésének és kifejezésének új médiumává válik. A cél annak feltárása, hogy a fiatalok miként használják a digitális eszközöket a hagyományos életcélok – például a családalapítás, a párkapcsolat, a közösségi identitás és a vallási értékek – kifejezésére és megőrzésére. A feltevés szerint a digitális környezet nem értékromboló, hanem értékátadó tér: az online önreprezentáció, a közösségi részvétel és a digitális kreativitás egyaránt a kulturális kontinuitás új formái lehetnek.

Módszertan

A jelen tanulmány az empirikus kutatás eredményeire építve, de elsősorban elméleti és összehasonlító célból készült. A szakirodalmi háttér feldolgozása során szisztematikus irodalomelemzés történt, amely 2010 és 2024 között megjelent nemzetközi és regionális tanulmányokat vizsgált a digitális életmód, ifjúsági értékrend, párkapcsolatok és családi orientáció témaköreiben. Ez a kvalitatív, tematikus megközelítés (Braun & Clarke, 2006) lehetővé tette az eltérő tudományterületek – szociológia, pszichológia, médiatudomány – eredményeinek integrálását egy közös elméleti keretbe.

A tanulmány módszertani értelemben másodelemzést is végez, a Kézdin FiatalON 2020 és 2025-ös kutatás adatainak értelmezésével, a nemzetközi ifjúságkutatási és digitális kultúrakutatási diskurzus tükrében. A cél nem új statisztikai elemzés, hanem az adatok elméleti újraértelmezése: annak feltárása, hogyan illeszkednek a helyi mintázatok az olyan nemzetközi trendekhez, amelyeket a Pew Research Center (2015), Turkle (2011), Boyd (2014) vagy Valkenburg és Peter (2011)

írtak le. A tanulmány tehát kombinálja a kvantitatív adatgyűjtés empirikus bázisát és az elméleti–kvalitatív értelmezés mélységét, hogy a fiatalok digitális életmódját, kapcsolati viselkedését és családi értékrendjét átfogó, interdiszciplináris perspektívából vizsgálja. Ez a kettős módszertani keret lehetővé teszi, hogy a kézdivásárhelyi fiatalok társadalmi valósága ne elszigetelten, hanem a globális és regionális trendek kontextusában váljon értelmezhetővé.

Az adatfeldolgozás leíró statisztikai módszereken alapult, célja pedig az volt, hogy átfogó képet adjon a kézdivásárhelyi fiatalok élethelyzetéről, értékrendjéről, szokásairól és jövőképéről. A mintavétel során kiemelt figyelmet fordítottak arra, hogy a válaszadók kézdivásárhelyi léttérrel rendelkezzenek, tehát a városban éljenek, tanuljanak, dolgozzanak vagy ott töltsék szabadidejüket, esetleg oda térjenek haza. A kérdőív kitöltését a helyi oktatási intézmények, és a helyi sajtó is aktívan támogatták, akik népszerűsítették, és a kérdőív kitöltetésre biztatták a fiatalokat. Mivel a kérdőív online formában zajlott, nem volt szükség terepmunkára vagy kérdezőbiztosokra; az adatgyűjtés után az adatok összesítése, tisztítása és elemzése zajlott.

A kutatás hozzájárul a térség ifjúságpolitikai, oktatási és munkaerőpiaci döntéseinek megalapozásához, valamint a helyi társadalom működésének jobb megértéséhez. Az adatfelvétel 2025 május és augusztus között zajlott, és 624 fő töltötte ki az online kérdőívet a 14–35 éves korosztályból. A rétegzett véletlen mintavétel biztosította, hogy a válaszadók nem, kor, iskolai végzettség és lakóhely szerint arányosan képviseljék a térség fiataljait. A kutatás etikai elvei az Európai Szociológiai Társaság (ESA, 2019) irányelveit követték, az adatfelvétel önkéntes és anonim módon zajlott, a feldolgozás pedig a GDPR-előírásoknak megfelelően történt.

A kérdőív tematikája széles körűen lefedte a fiatalok életét: az életesemények, családalapítás, szórakozás, médiafogyasztás, információszerzés, elvándorlás, munka és közéleti attitűdök kérdésköréit vizsgálta. A kérdések között zárt, előre megadott válaszlehetőségek és nyitott, önkitöltős elemek is szerepeltek. Az online adatgyűjtés nem igényelt kérdezőbiztosokat vagy terepmunkát, csupán az adatok összesítését és tisztítását, majd az eredmények kiértékelését. A felmérés sikeréhez jelentősen hozzájárultak a helyi oktatási intézmények és a kézdivásárhelyi sajtó, amelyek segítettek a kérdőív népszerűsítését és a fiatalok bevonását. Az így kialakított, reprezentatív adatbázis megbízható alapot biztosít a fiatalok társadalmi mintázatainak, életstratégiáinak és értékrendjének további vizsgálatához.

Eredmények és elemzés

A kézdivásárhelyi fiatalok vizsgálata 2020-ban és 2025-ben két adatfelvételi hullámban zajlott, amelyek célja a helyi ifjúság életmódjának, értékrendjének és digitális szokásainak feltérképezése volt. A minta nemek szerint kiegyenlített (férfiak: 50,2%, nők: 49,8%), és korcsoportosan reprezentálja a 14–35 éves fiatalokat. A válaszadók többsége kézdivásárhelyi vagy a környező térségekben él, különböző iskolai végzettségi háttérrel (38% legfeljebb nyolc osztály, 37% felsőfokú végzettség). A családi állapot szerint 40% nőtlen vagy hajadon, 42% párkapcsolatban él, 13% házas.

Az elemzés célja, hogy összevesse a két lekérdezés eredményeit, és bemutassa, miként alakultak a fiatalok szabadidős szokásai, digitális eszközhasználata és családi értékrendje az elmúlt öt évben. A vizsgálat nemcsak a változások irányait, hanem az értékrendi stabilitás elemeit is feltárja, különös tekintettel arra, hogyan jelenik meg a digitális életmód és a hagyományos értékvilág egyensúlya a kézdivásárhelyi fiatalok mindennapjaiban.

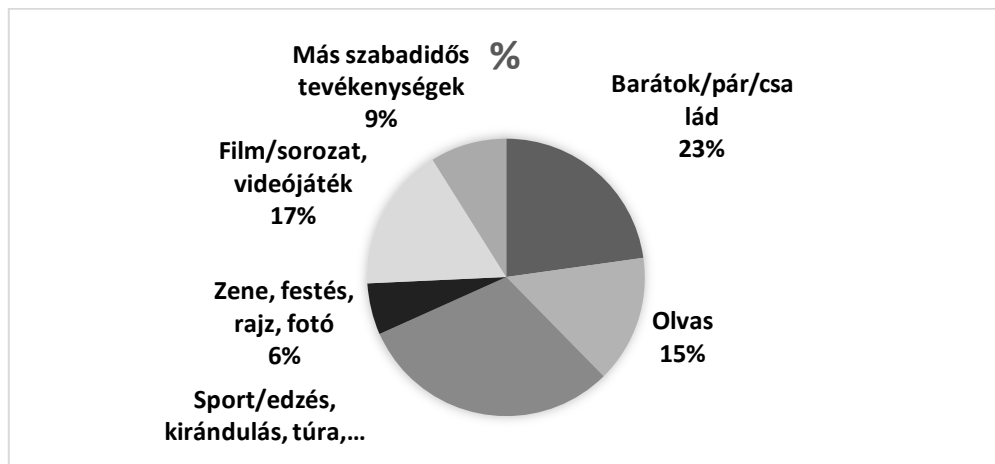
Demográfiai adatok

Az életkor szerinti megoszlás alapján a legtöbben a 14–18 éves korosztályból kerültek ki (39%), míg a 24–28 évesek 21%-ot, a 29–35 évesek 23%-ot, a 19–23 évesek pedig 14%-ot tettek ki. A lakóhely tekintetében a válaszadók 65%-a kézdivásárhelyi, 24%-a kézdiszéki, a többiek kisebb arányban a környező térségekből származnak. Az iskolai végzettség alapján 38% legfeljebb nyolc osztályt, 4% szakmunkásképzőt, 20% érettségit, 37% pedig felsőfokú végzettséget (alap- vagy mesterképzés, illetve doktori fokozat) jelölt meg. A családi állapot szerint a válaszadók 40%-a nőtlen vagy hajadon, 42%-uk párkapcsolatban él, 13%-uk házas, 4%-uk élettársi kapcsolatban él.

Szabadidős tevékenységek és életmódminták

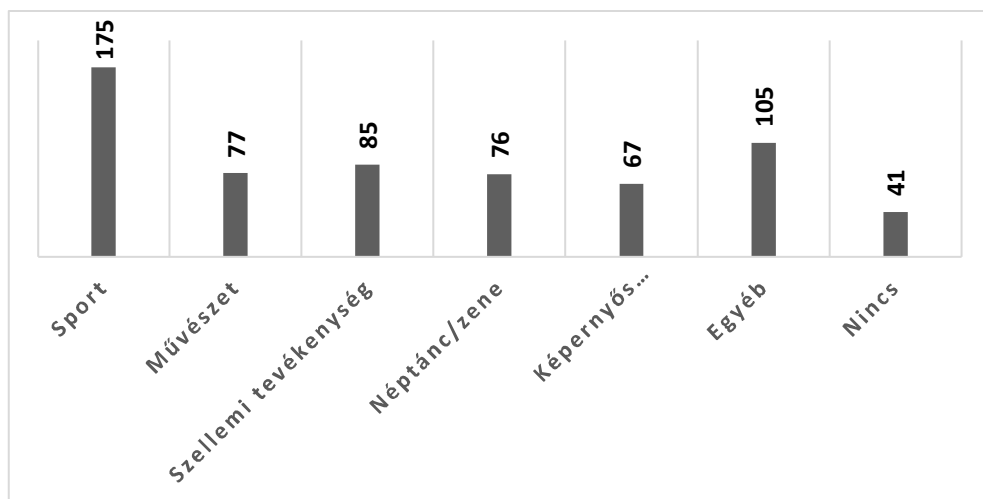
A 2020-as és 2025-ös kutatási adatok alapján a kézdivásárhelyi fiatalok szabadidős szokásai sokrétűek, ugyanakkor jól érzékelhető, hogy a társas és aktív szabadidő-eltöltés formái stabilan meghatározóak maradtak.

1. ábra: Szabadidőstevékenység (Mit csinálsz leggyakrabban szabadidődben?)

Forrás: Kézdin FiatalON 2.0, saját forrás

2. ábra: Hobbi (Mi a hobbid?)

Forrás: Kézdin FiatalON 2.0, saját forrás

A 2020-as adatok szerint a fiatalok többsége idejét barátai, párja vagy családja körében tölti, illetve kedvelt tevékenységei közé tartozik a sportolás, kirándulás, túrázás, valamint a kulturális és művészeti jellegű tevékenységek, mint a zene, rajz, fotózás vagy festés. Bár a kulturális intézmények – például színházak, mozik vagy könyvtárak – látogatottsága mérsékeltebb, a fiatalok jelentős része rendszeresen olvas, ami értékes intellektuális érdeklődésre utal. A „képernyős tevékenységek” (filmnézés, sorozatnézés, videójáték) szintén markáns szerepet játszanak a szabadidő eltöltésében, ugyanakkor a személyes kapcsolatok továbbra is elsődleges fontosságúak.

A 2025-ös felmérés adatai részben megerősítik, részben pontosítják ezeket a tendenciákat. A fiatalok továbbra is társas közegben töltik legszívesebben szabadidejüket: 23%-uk a barátokkal, családdal vagy párkapcsolatban pihen, míg 31% aktív, szabadtéri tevékenységeket részesít előnyben (sport, kirándulás, túrázás, séta). Az olvasás aránya 15%, a „képernyős tevékenységek” (film, sorozat, videójáték) 17%-ot tesznek ki, a művészeti, kreatív elfoglaltságok (zene, festés, fotózás) 6%-ot, és 9% más típusú szabadidős tevékenységet jelölt meg. Bár a digitális tartalomfogyasztás továbbra is jelentős, nem vált kizárólagossá – a közösségi és aktív életmód megtartotta domináns szerepét. Ez a kettősség arra utal, hogy a fiatalok életmódjában a technológiai és a közösségi dimenziók egymást kiegészítik, nem pedig kiszorítják egymást.

Digitális eszközhasználat és információszerzés

Mindkét kutatás alapján megállapítható, hogy a kézdivásárhelyi fiatalok körében a digitális hozzáférés gyakorlatilag teljes körű. Már 2020-ban a válaszadók szinte mindegyike rendelkezett mobiltelefonnal és internetkapcsolattal, és ez az arány 2025-re tovább erősödött. A technológiai eszközök használatában is világos trend figyelhető meg: a hagyományos asztali számítógépek használata fokozatosan csökkent (2020-ban 43%), miközben a hordozható eszközök – laptopok (79%) és tabletek (27%) – váltak meghatározóvá. Emellett a digitális életmódhoz kapcsolódó kiegészítő eszközök (okosórák, aktivitásmérők) is terjednek, 2025-ben már a fiatalok közel felénél (47%) jelen vannak

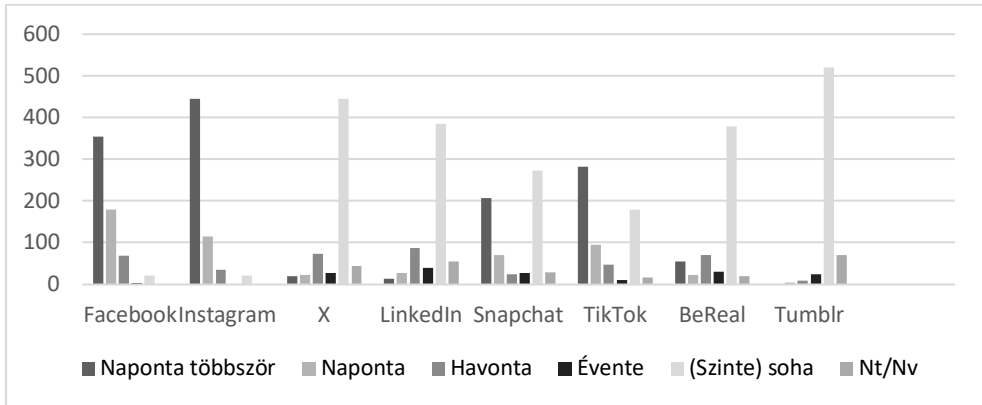
1. táblázat: Infokommunikáció

Eszköz	%
Mobiltelefon és internetelőfizetés	99
Számítógép, PC	43
Laptop, notebook	79
Tablet, táblagép	27
Okosóra, aktivitásmérő	47

Forrás: Kézdin FiatalON 2.0, saját forrás

A közösségi médiában való részvétel szinte általános: a fiatalok mindannyian aktív tagjai valamely platformnak. A 2020-as adatok szerint a Facebook és az Instagram voltak a legnépszerűbbek, 2025-re azonban a használati szokások finom átrendeződése figyelhető meg. Az Instagram maradt a legintenzívebben használt platform (a válaszadók 88%-a napi szinten, 74%-uk naponta többször is használja), de a Facebook aktivitás is rendkívül magas (91% napi szintű, 67% napi többszöri használó). Emellett megjelent a TikTok látványos térnyerése, amelyet a válaszadók 61%-a használ naponta vagy naponta többször, különösen a fiatalabb korcsoportokban. Ezzel szemben a LinkedIn (78%) és a Tumblr (80%) alig használt, a Snapchat pedig mérsékelten elterjedt (45%).

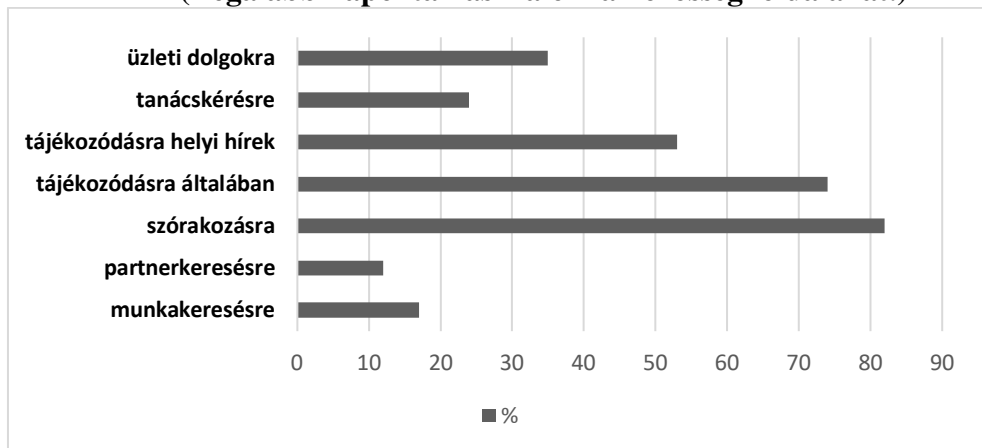
3. ábra: Közösségi médiáspektrum (Milyen gyakran használod az alábbiakat?)

Forrás: Kézdin FiatalON 2.0, saját forrás

A használat céljai tekintetében is jól körvonalazódik a digitális viselkedésmintázat. A közösségi oldalakat elsősorban szórakozásra (82%) és információszerzésre (74%) használják, ezen belül a helyi hírek és események követése (53%) is fontos szerepet kap. Kisebb, de növekvő arányban jelenik meg a tanácskérés (24%) és üzleti célú használat (35%), ami a közösségi média funkcióinak bővülését jelzi. A munka- (17%) és partnerkeresési (12%) célú aktivitás továbbra is ritkább.

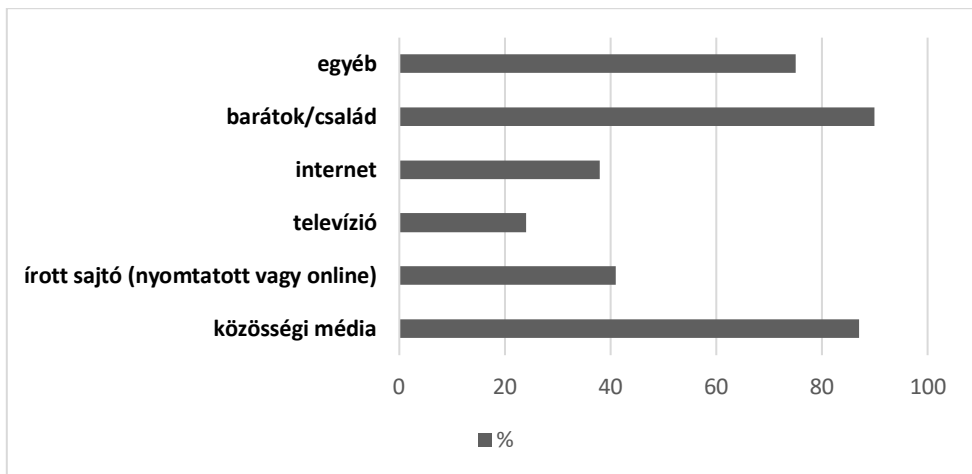
4. ábra: Közösségi médiahasználat (Legalább naponta használok a közösségi oldalakat.)

Forrás: Kézdin FiatalON 2.0, saját forrás

Az információforrások tekintetében a digitális tér dominanciája egyértelmű. A fiatalok többsége a közösségi médiából (87%) és baráti–családi kapcsolataiból (90%) szerzi információit, ami azt mutatja, hogy az online és offline kapcsolatháló együttesen alakítja a tájékozódási mintákat. A hagyományos média (írott sajtó 41%, televízió 24%) háttérbe szorult, míg az általános internetes források (38%) továbbra is fontosak maradtak. Mindez arra utal, hogy a fiatalok információs világát a közvetlen kapcsolatok és a digitális platformok szimbiózisa jellemzi, ahol a közösségi hálózat nemcsak kommunikációs, hanem értelmezési közeg is.

5. ábra: Információszerzés (Honnan szerzed be az információkat?)

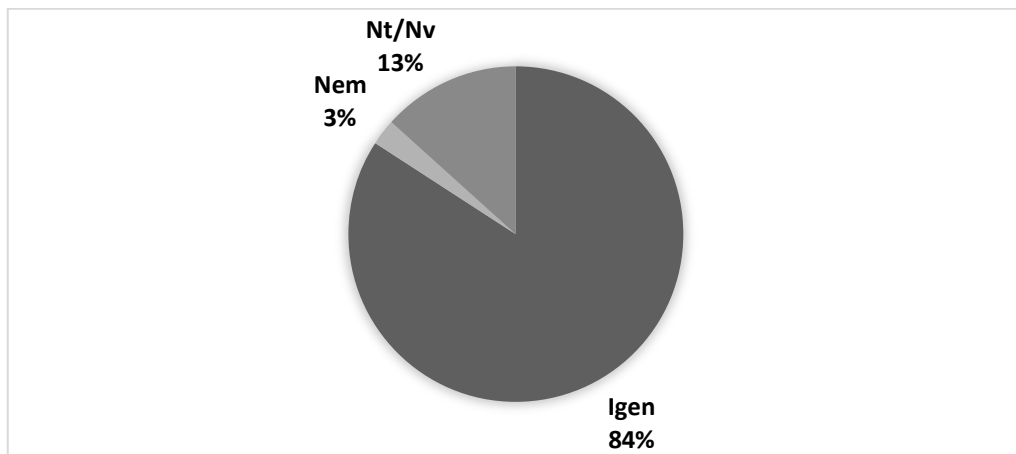

Forrás: Kézdin FiatalON 2.0, saját forrás

Családalapítási attitűdök és értékrend

A családalapításhoz és gyermekvállaláshoz való viszony a 2020-as és 2025-ös adatok alapján következetesen pozitív és stabil értékorientációt tükröz. 2020-ban a válaszadók 7%-a élt házasságban, de 85%-uk úgy nyilatkozott, hogy házasságban képzei el jövőjét, és mindössze 3% utasította el a házasság intézményét. A gyermekvállalás terén még markánsabb volt a pozitív attitűd: a fiatalok 92%-a már vállalt vagy tervezett gyermeket, míg 8% nem kívánt gyermeket vállalni. A legtöbben a 26–30 éves korosztályban jelölték meg első gyermekük születésének idejét vagy annak tervezett időpontját.

6. ábra: Házasság
(Ha nem vagy háza, szeretnél később házasságban élni?)

Forrás: Kézdin FiatalON 2.0, saját forrás

A 2025-ös eredmények szerint a családalapításhoz való viszony még erőteljesebben a hagyományos értékek mentén szerveződik. A válaszadók 95%-a jelezte, hogy szeretne gyermeket vagy már van gyermeke, mindössze 4% nem tervezett családot, míg 1% bizonytalan volt. A család és a gyermekvállalás tehát továbbra is központi életcélként jelenik meg a fiatalok körében, ami a helyi közösségi kultúrában gyökerező, stabil értékrend fennmaradását mutatja. A válaszokból kirajzolódik, hogy a kézdívásárhelyi fiatalok számára a családalapítás nem csupán személyes döntés, hanem normatív társadalmi elvárás is, amelyhez pozitív érzelmi és kulturális viszony kapcsolódik.

Következtetések és javaslatok

A Kézdin FiatalON 2.0 kutatás eredményei világosan mutatják, hogy a kézdívásárhelyi fiatalok generációja intenzív digitális életmódot folytat, ugyanakkor értékrendjében továbbra is erősen család- és közösségközpontú. A szinte teljes körű internet-hozzáférés és a mindennapos közösségimédia-használat nem vezetett elmagányosodáshoz vagy individualizációhoz, hanem új kommunikációs és önkifejezési tereket hozott létre. A hagyományos értékek – a család, a barátság és a közösségi

kötődés, nem tűntek el, hanem a digitális térben új formákban megerősödve vannak jelen.

A globális és helyi minták összevetése alapján elmondható, hogy a kézdivásárhelyi fiatalok a „glokalizáció” (globális+lokális) jelenségének tipikus példái: miközben ugyanazokat a digitális platformokat használják, mint nyugati kortársaik (Instagram, Facebook, TikTok), online aktivitásuk jelentős része helyi eseményekhez, közösségi identitáshoz és baráti hálózatokhoz kapcsolódik (Bodó 2020; Kiss, Barna 2022). A digitális jelenlét tehát nem a hagyományos kapcsolatok helyettesítője, hanem azok kiterjesztése és megerősítése.

A válaszadók több mint 80%-a a családot tartja életének legfontosabb értékének, és 95%-uk gyermeket szeretne. Ez a tendencia nemcsak az erdélyi ifjúságkutatások (Papp 2019; *Erdélyi Társadalom* 2022) eredményeivel van összhangban, hanem ellentmond a nyugat-európai devalorizációs trendeknek, ahol a család és házasság társadalmi jelentősége fokozatosan csökken. A kézdivásárhelyi fiatalok példája alátámasztja a „modernitás hagyományba ágyazott” modelljét (Horváth 2018), miszerint a technológiai modernizáció nem felszámolja, hanem új formában élte tovább a tradicionális értékeket.

Főbb következtetések

H1: A fiatalok digitális eszközhasználata univerzális, de társas és kulturális beágyazottsága miatt nem eredményez értékvesztést. A kutatás adatai egyértelműen alátámasztják ezt a hipotézist. A digitális eszközhasználat – a 99%-os mobilinternet-hozzáférés és a napi szintű közösségimédia-aktivitás – Kézdivásárhelyen gyakorlatilag univerzális, ugyanakkor nem járt az értékrend gyengülésével vagy az egyéni elidegenedéssel. A fiatalok digitális aktivitása társas és közösségi kontextusban értelmezhető: a legtöbben barátaikkal, családtagjaikkal és párjukkal tartják a kapcsolatot, a közösségi média pedig ennek természetes tere. A hagyományos értékek, mint a család, barátság, közösség, nem szorultak háttérbe, hanem új kommunikációs és megosztási formákon keresztül újraértelmeződve fennmaradtak. A technológia így nem értékromboló, hanem értékközvetítő eszközként jelenik meg.

H2: *A közösségi médiahasználat és a családközpontú értékrend egymást erősítő tényezők, nem egymás ellentétei.* A fiatalok online aktivitása erősen kötődik családi és közösségi témákhoz: a közösségi médiában gyakran osztanak meg családi eseménye-

ket, közös programokat, közösségi élményeket, amelyek a családi identitás digitális kifejezései. A válaszadók 95%-a gyermeket szeretne, és több mint 80%-uk a családot tekinti élete legfontosabb értékének. Ez az arány messze meghaladja a nyugat-európai ifjúsági mintákban mért adatokat, és arra utal, hogy a digitális kommunikáció a családhoz való pozitív viszony új csatornájává vált. A közösségi média tehát nem individualizál, hanem megerősíti a közösségi kötődéseket és a családközpontú gondolkodást. Ez a hipotézis szintén megerősítést nyert.

H3: A digitális tér a kapcsolattartás, az önkifejezés és a közösségi részvétel fő eszköze, amely a hagyományos közösségi mintákat kiegészíti, nem helyettesíti. A vizsgálat eredményei alapján a feltételezés alátámasztható. A fiatalok körében a közösségi média nem vált az offline kapcsolatok alternatívájává, hanem azok kiterjesztett terepévé. A 2020 és 2025 közötti adatok azt mutatják, hogy a társas tevékenységek (sport, kirándulás, közös szabadidő) továbbra is kiemelt szerepet töltenek be, miközben az online jelenlét ezeket kiegészíti, nem pedig helyettesíti. A fiatalok több mint 80%-a napi szinten használja a közösségi médiát baráti és családi kommunikációra, az információszerzésre, illetve helyi események követésére. A digitális tér így a közösségi részvétel és identitásépítés organikus folytatása, nem annak alternatívája.

H4: A fiatalok körében kimutatható a „digitális tradicionalizmus”: a modern technológia a tradicionális életcélok megélésének és kifejezésének új médiumává válik. A kutatás adatai alapján ez a hipotézis egyértelműen igazolható. A fiatalok körében egyszerre figyelhető meg a modern technológiai eszközök természetes használata és a hagyományos életcélokhoz (házasság, család, közösségi hovatartozás) való erős kötődés. A digitális tér nem rombolja a hagyományos mintákat, hanem új kifejezési és megerősítési lehetőséget ad azok számára. Ez a kettősség, a technológiai modernitás és az értékkonzervativizmus együttes jelenléte, a vizsgált fiatalok egyik legfontosabb jellemzője, amelyet a kutatás „digitális tradicionalizmusnak” nevez. A modern eszközök a közösségi identitás, a családhoz tartozás és az önkifejezés új médiumai lettek, nem pedig ellentétei a hagyományos életvilágnak.

Összességében megállapítható, hogy mind a négy hipotézis alátámasztást nyert, ami a kézdivásárhelyi fiatalok társadalmi mintázatainak egyik legérdekesebb jellemzőjére mutat rá: a technológiai modernizáció és a hagyományos értékrend nem egymást kizáró, hanem egymást kiegészítő folyamatokként vannak jelen. A 2020 és 2025 között végzett két adatfelvétel eredményei azt mutatják, hogy a kézdivásárhelyi

fiatalok stabil értékrenddel, de rugalmas és dinamikus életmóddal jellemezhetők. Az online világ és a közösségi média a mindennapi élet természetes része, de nem szorította ki a személyes kapcsolódásokat, a közösségi élményeket és a család szerepét. A fiatalok életvilágában egyfajta „digitális tradicionalizmus” figyelhető meg: modern eszközöket használnak, de értékrendjükben továbbra is a közösség, a család és az emberi kapcsolatok állnak a középpontban. A kézdivásárhelyi fiatalok példája jól szemlélteti, hogy a 21. század technológiai modernizációja és a helyi kulturális hagyományok nem ellentétes, hanem komplementer folyamatok: a digitális eszközök nem elválasztják, hanem összekötik a generációkat és közösségeket.

Ifjúságpolitikai és fejlesztési javaslatok

1. *Digitális kompetencia és tudatosság fejlesztése:* A helyi oktatási és közösségi programokban hangsúlyosan jelenjen meg az online kommunikáció etikai, pszichológiai és kapcsolati dimenziója. A digitális írástudás nemcsak technikai készséget, hanem társas és érzelmi intelligenciát is jelent. (Forrás: *European Digital Education Action Plan 2021–2027* – <https://education.ec.europa.eu>)
2. *Digitális közösségépítés és helyi identitás támogatása:* Érdemes ösztönözni azokat a projekteket, amelyek a helyi kulturális eseményeket digitális formában is dokumentálják, teret adva a fiatalok kreativitásának és online közösségépítő tevékenységének.
3. *Család- és értékalapú programok digitális kiterjesztése:* A fiatal szülők és párok számára szervezett online mentorprogramok, webináriumok és közösségi fórumok segíthetik a családi értékek megerősítését a digitális környezetben.

Összegzés

A kutatás eredményei alapján a kézdivásárhelyi fiatalok egyszerre modern és hagyományos életvilágban élnek. A digitális eszközhasználat univerzális, de nem vezetett értékvesztéshez; a közösségi média elsősorban a kapcsolattartás és az önkifejezés eszköze, nem pedig az offline kapcsolatok helyettesítője. A fiatalok 95%-a családot és gyermeket szeretne, ami azt mutatja, hogy a tradicionális értékek továbbra is meghatározóak. A tanulmány egyik legfontosabb megállapítása, hogy a „digitális

tradicionalizmus” valós jelenség: a modern technológia nem szemben áll a hagyományos életcélokkal, hanem azok új kifejezési formájává válik. A kézdivásárhelyi fiatalok példája azt mutatja, hogy a technológiai modernizáció és a közösségi értékek egymást kiegészítve, nem pedig kiszorítva formálják a 21. századi ifjúsági kultúrát.

Szakirodalom

1. Bodó, B. (2020). *Digitális kultúra és közösségi média a Kárpát-medencében*. Budapest: Gondolat Kiadó.
2. Boyd, D. (2014). *It's complicated: The social lives of networked teens*. New Haven, CT: Yale University Press.
3. Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
4. Castells, M. (2010). *The rise of the network society* (2nd ed.). Wiley-Blackwell. <https://doi.org/10.1002/9781444319514>
5. Coyne, S. M., Rogers, A. A., Zurcher, J. D., Stockdale, L., & Booth, M. (2020). Does time spent using social media impact mental health? *Computers in Human Behavior*, 104, 106160. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2019.106160>
6. Fotea, I. (2022). Youth and family values in contemporary Romania. *Romanian Journal of Communication and Public Relations*, 24(2), 47–62.
7. Horváth, I. (2018). *Székely identitás és modernizáció*. Kolozsvár: Kriterion Kiadó.
8. Inglehart, R., & Norris, P. (2016). Trump, Brexit, and the rise of populism: Economic have-nots and cultural backlash. *Harvard Kennedy School Working Paper*, RWP16-026.
9. Jiang, L. C., & Hancock, J. T. (2013). Absence makes the communication grow fonder: Geographic separation, interpersonal media, and intimacy in dating relationships. *Journal of Communication*, 63(3), 556–577.

10. Kiss, T., & Barna, G. (2022). *Erdélyi Ifjúság 2020: Értékek, életstratégiák, közéleti részvétel*. Kolozsvár: ISPMN.
11. Livingstone, S., & Helsper, E. (2007). Taking risks when communicating on the internet: The role of offline social-psychological factors in young people's vulnerability online. *Information, Communication & Society*, 10(5), 619–644.
12. Muise, A., Christofides, E., & Desmarais, S. (2009). More information than you ever wanted: Does Facebook bring out the green-eyed monster of jealousy? *CyberPsychology & Behavior*, 12(4), 441–444.
13. Nagy, Á., & Bauer, B. (Eds.). (2020). *Magyar Ifjúság 2020*. Budapest: Társadalomkutató Intézet.
14. Nesi, J., Choukas-Bradley, S., & Prinstein, M. J. (2018). Transformation of adolescent peer relations in the social media context: Part 1—A theoretical framework and application to dyadic peer relationships. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 21(3), 267–294.
15. Papp, Z. A. (2019). *Ifjúságkutatás Erdélyben: Értékek és tendenciák 2015–2019*. Kolozsvár: ISPMN.
16. Pew Research Center. (2015). *Teens, Technology and Romantic Relationships*. <https://www.pewresearch.org/internet/2015/10/01/teens-technology-and-romantic-relationships/>
17. Przybylski, A. K., & Weinstein, N. (2017). A large-scale test of the Goldilocks hypothesis: Quantifying the relations between digital-screen use and the mental well-being of adolescents. *Psychological Science*, 28(2), 204–215.
18. Suyanto, B., & Saptiyasari, A. I. (2022). Digital traditionalism and cultural continuity among Indonesian youth. *Journal of Youth Studies*, 25(10), 1304–1320.
19. Török, M. (2021). Hagyományos értékek a digitális generáció életében. *Ifjúságkutatás*, 19(1), 33–50.
20. Turkle, S. (2011). *Alone together: Why we expect more from technology and less from each other*. New York, NY: Basic Books.

21. Twenge, J. M., Haidt, J., Joiner, T. E., & Campbell, W. K. (2019). Underestimating digital media harm. *Nature Human Behaviour*, 4(4), 346–348.
22. Valkenburg, P. M., & Peter, J. (2011). Online communication among adolescents: An integrated model of its attraction, opportunities, and risks. *Journal of Adolescent Health*, 48(2), 121–127.

Abstract

The study examines the digital lifestyle and value orientation of young people in Kézdivásárhely, focusing on their relationship with family, community, and technological modernity. Comparing data from 2020 and 2025, the results show that while digital tool usage is nearly universal, traditional family and community values remain dominant. The findings confirm the phenomenon of “digital traditionalism”: modern technologies serve as new media for expressing traditional life goals such as family, relationships, and local identity.

Keywords: digital traditionalism; youth values; social media; family and modernity; glocalization